Opetushallitus

Lausuntopyyntö

16.10.2026 OPH-6820-2026

Lausuntopyyntö lukion opetussuunnitelman perusteiden lukiodiplomiluvun ja lukiodiplomien suoritusohjeiden luonnoksista

Johdanto

Opetushallitus on avannut lausuntokierroksen muutosmääräysluonnoksesta lukion opetussuunnitelman perusteiden (2019) lukiodiplomiluvuksi. Muutosmääräys annetaan erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuja lukiokoulutuksen lukion opetussuunnitelman perusteita varten. Lausuntokierroksella ovat myös lukiodiplomien suoritusohjeluonnokset. Opetushallitus pyytää Lausuntopalvelun kautta lukiokoulutuksen järjestäjien, keskeisten sidosryhmien ja muiden tahojen näkemyksiä muutosmääräyksen ja suoritusohjeiden luonnoksista aikavälillä 16.10.–13.11.2026.

Lukion opetussuunnitelman perusteiden (2019) muutosmääräyksellä päätetään kotitalouden, käsityön, median, tanssin, teatterin, sanataiteen, tieteen ja teknologian sekä yrittäjyyden lukiodiplomin tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Samalla kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomit poistuvat lukiodiplomitarjonnasta. Lukiodiplomeja koskevaan lukuun tehdään myös muita tarpeellisia muutoksia, jotka edistävät lukiodiplomijärjestelmän kehittämistä.

Koulutuksen järjestäjät päivittävät paikalliset opetussuunnitelmansa tarjoamiensa lukiodiplomien osalta ja ottavat ne käyttöön 1.8.2027 alkaen.

Tausta

Eduskunta hyväksyi joulukuun 2024 alussa hallituksen esityksen laiksi lukiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 159/2024). Osana uuden lain toimeenpanoa Ylioppilastutkintolautakunta on käynnistänyt taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeiden toimeenpanon valmistelun. Musiikin, liikunnan ja kuvataiteen ylioppilaskokeet järjestetään ensimmäisen kerran syksyllä 2029. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomit poistuvat lukiodiplomitarjonnasta 1.8.2027 alkaen aloittavilta opiskelijoilta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut Opetushallitukselle tehtäväksi uudistaa lukiodiplomijärjestelmää kehittämällä lukiodiplomeja sisällöllisesti. Opetushallitus kehittää kolmen poistuvan lukiodiplomin tilalle kolme uutta lukiodiplomia: sanataiteen lukiodiplomi, tieteen ja teknologian lukiodiplomi sekä yrittäjyyden lukiodiplomi. Kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin lukiodiplomit säilyvät. Elokuusta 2027 alkaen niitä järjestetään uudistettujen perusteiden ja ohjeiden pohjalta.

Lukiolain (714/2018) mukaan lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää eri oppiaineryhmissä

tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). Valtioneuvoston asetuksen lukiokoulutuksesta (810/2018) mukaan lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle vapaaehtoisen mahdollisuuden osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan eri aineissa ja aineryhmissä. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomien tavoitteet ja keskeiset sisällöt on päätetty lukion opetussuunnitelman perusteissa. Lukiodiplomien tarjonta riippuu koulutuksen järjestäjästä. Mikäli lukiossa on paikallisen opetussuunnitelman mukaan mahdollista suorittaa lukiodiplomeja, niitä suoritetaan Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Tavoitteet

Opetushallitus ottaa huomioon lausuntokierroksella muutosmääräyksen ja suoritusohjeiden luonnoksista annetun palautteen. Opetushallitus antaa määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteiden Lukiodiplomit-lukuun tulevista muutoksista vuoden 2026 loppuun mennessä. Uudet lukiodiplomien suoritusohjeet annetaan kevään 2027 aikana.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnon voi antaa suomen tai ruotsin kielellä.

Lausunnot pyydetään antamaan lausuntopyynnön mukaisesti muutosmääräyksestä ja lukiodiplomien suoritusohjeista. Lausunnon voi myös antaa osittain.

Lausunnossa pyydetään mahdollisuuksien mukaan yksilöimään, mihin kohtaan palaute kohdistuu. Lausunnossa on mahdollisuus esittää myös muita yleisiä huomioita ja kehittämisehdotuksia luonnoksista.

Viimeistelyvaiheessa tarkastetaan myös tekstien kieliasu, joten lausunnon antajat voivat keskittyä luonnoksen sisältöön.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät Lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelussa. Jos ette voi antaa lausuntoanne Lausuntopalvelussa, lausunto voidaan toimittaa myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@oph.fi.

Aikataulu

Pyydämme lausuntoanne 13.11.2026 klo 16.15 mennessä. Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteiden muutoksesta annetaan vuoden 2026 loppuun mennessä ja sitä sovelletaan 1.8.2027 alkaen. Paikalliset lukion opetussuunnitelmat tulee

päivittää ja hyväksyä tarjottavien lukiodiplomien osalta muutosmääräyksen mukaisesti ennen elokuuta 2027.

Valmistelijat

Lausuntopyyntöä koskevia lisätietoja antaa asiantuntija Jaakko Jekunen, ext.jaakko.jekunen@oph.fi.

Liitteet:

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, muutosmääräyksen luonnos 16.10.2026.pdf

Kotitalouden lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Käsityön lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Median lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Sanataiteen lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Tanssin lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Teatterin lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Tiede ja teknologia -lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Yrittäjyyden lukiodiplomin ohjeet, luonnos 16.10.2026.pdf

Gymnasiets läroplansgrunder 2019, utkast till ändringsföreskrift.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i huslig ekonomi, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i slöjd, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i mediekunskap, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i litterärt skapande, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i dans, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i teaterkonst, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i vetenskap och teknologi, utkast 16.10.2026.pdf

Anvisningar för gymnasiediplomet i entreprenörskap, utkast 16.10.pdf

Jakelu:

Ada Äijälän koulu O/Y
Aikuislukioiden Rehtorit ry
Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki

Alavuden kaupunki
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Apollon Yhteiskoulun kannatusyhdistys ry
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Aurinkorannikon suomalaisen koulun säätiö sr
Björneborgs svenska samskolas aktiebolag
Elias-Koulun Kouluyhdistys ry
Englantilaisen koulun säätiö sr
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Espoon Steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Finlands svenska författareförening / Johanna Sandberg
Finlands Svenska Lärarförbund FSL rf
Finlands Svenska Skolungdomsförbund rf
Forssan kaupunki
Föreningen för Svenska samskolans i Tammerfors upprätthållande rf
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry
Helsingin kaupunki
Helsingin Ranskalais-Suomalainen koulu
Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys
Helsingin Uusi yhteiskoulu Osakeyhtiö
Helsingin Yliopisto
Huittisten kaupunki
Hyvinkään kaupunki
Hämeenkyrön kunta
Iin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Isonkyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö sr
Itä-Suomen yliopisto
Janakkalan kunta

Joensuun kaupunki
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juuan kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Jyväskylän yliopisto
Jyväskylän yliopisto / Nora Ekström
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kalevan Lukion kannatusyhdistys r.y.
Kangasalan Kaupunki
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannuksen kaupunki
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaustisen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keuruun kaupunki
Kinnulan kunta
Kirjailijaliitto
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Kosken Tl kunta
Kotka svenska Samskolas garantiförening r.f.
Kotkan kaupunki
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolföreningen r.y.
Kouvolan kaupunki
Kriittinen korkeakoulu
Kristiinankaupunki

Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kulosaaren yhteiskoulun osakeyhtiö
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Lahden Rudolf Steiner-Koulun kannatusyhdistys ry
Lahden yhteiskoulun säätiö sr
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan seudun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Lapuan kaupunki
Lastenkirjainstituutti / Kaisa Laaksonen
Laukaan kunta
Lauttasaaren yhteiskoulun säätiö sr
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Liedon kaupunki
Lieksan kaupunki
Limingan kunta
Lohjan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maalahden kunta
Maanviljelyslyseon osakeyhtiö
Merikarvian kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Munkkiniemen koulutussäätiö sr
Muonion kunta
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki

Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuoren Voiman Liitto / Kimmo Kallio
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki
Oman äidinkielen opettajat ry / Larissa Aksinovits
Orimattilan kaupunki
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
Oulun Yliopisto
Oulunkylän yhteiskoulun säätiö sr
Outokummun kaupunki
Oy Helsingin Yhteiskoulu ja Reaalilukio
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun
Pellon kunta
Perhon kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaari
Pihtiputaan kunta
Pirkkalan kunta
Pohjois-Haagan yhteiskoulu oy
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Porin Seudun Steinerkouluyhdistys r.y.
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta

Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Rovaniemen kaupunki
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
SASKY koulutuskuntayhtymä
Sastamalan kaupunki
Savitaipaleen kunta
Savon Koulutuskuntayhtymä
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Skolgarantiföreningen r.f.
SMLF / Amanda Audas-Kass
SMLF / Christoffer Wärn
Sodankylän kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö
Suomalais-Venäläinen koulu
Suomen Adventtikirkko
Suomen kielen ja kirjallisuuden opettajat / Sari Hyytiäinen
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry / Anna Halme
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen sanataideopetuksen seura
Suomen sanataideopetuksen seura / Elina Mäkinen
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Sydkustens ordkonstskola / Katja von Wendt
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taideyliopisto / Miia Toivio
Taivalkosken kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen korkeakoulusäätiö sr
Tampereen steinerkoulun kannatusyhdistys ry

Tampereen Yhteiskoulun Säätiö sr
Tervolan kunta
Teuvan kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Tornion kaupunki
Touko Voutilaisen koulusäätiö sr
Turun kaupunki
Turun Seudun Steinerkouluyhdistys r.y.
Turun yliopisto
Turun yliopisto / Olli Löytty
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Töölön Yhteiskoulu Osakeyhtiö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenkaupungin kaupunki
Uusikaarlepyyn kunta
Vaalan kunta
Vaasan kaupunki
Valkeakosken kaupunki
Vantaan kaupunki
Vantaan sanataidekoulu
Vantaan Seudun Steinerkoulun Kouluyhdistys r.y.
Vesannon kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viipurin Reaalikoulu Oy
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vöyrin kunta
Ylitornion Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiö
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Åbo Akademi
Åbo Akademi / Mia Österlund
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntopalaute pyydetään antamaan erikseen:

1) Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 lukiodiplomiluvun muutosmääräyksestä ja
2) lukiodiplomien suoritusohjeista.

Pyydämme tarvittaessa tarkentamaan, mihin kohtaan tietty palaute kohdistuu (luku, kohta, sivunumero, kappale yms.).

1) Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 lukiodiplomilukua koskeva lausuntopalaute

Palaute ja muutosehdotukset **lukiodiplomilukuun (6.23) yleisesti**

Palaute ja muutosehdotukset **Kotitalouden** lukiodiplomi (KOLD1) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Käsityön** lukiodiplomi (KÄLD2) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Median** lukiodiplomi (MELD3) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Sanataiteen** lukiodiplomi (SALD4) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Tanssin** lukiodiplomi (TALD5) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Teatterin** lukiodiplomi (TELD6) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Tiede ja teknologia** -lukiodiplomi (TTLD7) -moduuliin

Palaute ja muutosehdotukset **Yrittäjyyden** lukiodiplomi (YRLD8) -moduuliin

2. Lukiodiplomien suoritusohjeita koskeva lausuntopalaute

Palaute ja muutosehdotukset lukiodiplomien **suoritusohjeisiin yleisesti**

Palaute ja muutosehdotukset **kotitalouden** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **käsityön** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **median** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **sanataiteen** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **tanssin** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **teatterin** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **tiede ja teknologia** -lukiodiplomin suoritusohjeeseen

Palaute ja muutosehdotukset **yrittäjyyden** lukiodiplomin suoritusohjeeseen

3. Muut huomiot

Muut huomiot lops-perusteiden lukiodiplomiluvun ja/tai suoritusohjeiden luonnoksiin

Koskinen Kimmo
Opetushallitus

Koskinen Kimmo
Opetushallitus